

ഇത്തിബാഇൻ ശരിഅത്തിലുള്ള സ്ഥാനം

ഗ്രന്ഥകർത്താവ്: ശൈഖ് ഫൈസൽ ഇബ്ൻ അലി അൽ ബുഅദാനി
അവലംബ ഗ്രന്ഥം: الإتياع على ضوء الوحيين
വിവർത്തനം: അബ്ദുൽ ജബ്ബാർ അബ്ദുല്ല

ഇത്തിബാഇൻ (നബിﷺയെ അനുധാവനം ചെയ്യുന്നത്) വലിയ സ്ഥാനമാണ് ഇസ്ലാമിലുള്ളത്. താഴെ വിവരിക്കുന്ന വരികൾക്കിടയിൽ നിന്ന് അത് വ്യക്തമാകും:

ഒന്ന്- ആരാധനകൾ സ്വീകരിക്കപ്പെടാനുള്ള നിബന്ധനയാണ് ഇത്തിബാഅ്.

ആരാധനാസംബന്ധിയായ എല്ലാകർമ്മങ്ങൾക്കും, ആ കർമ്മങ്ങളിൽ ഇത്തിബാഅ് ഉണ്ടാകുകയും നബിﷺ കൊണ്ടു വന്ന ആദർശത്തിന് അവ അനുയോജ്യവുമായാലല്ലാതെ യാതൊരു സ്വീകാര്യതയും ഇല്ലതന്നെ. മാത്രമല്ല പ്രവാചകൻﷺയുടെ മാതൃകയില്ലാതെ നിർവ്വഹിക്കപ്പെടുന്ന കർമ്മങ്ങൾ അവ പ്രവർത്തിക്കുന്നയാളെ അല്ലാഹുﷻയിൽനിന്ന് അകറ്റാനേ ഉപകരിക്കൂ. കാരണം അല്ലാഹുﷻ തന്റെ തിരുദൂതനെ ഏതൊരു കൽപ്പനയുമായാണോ നിയോഗിച്ചത് ആ കൽപ്പനകൾകൊണ്ടേ അവൻ ആരാധിക്കപ്പെടാവൂ. അല്ലാതെ ജനഹിതങ്ങൾക്കോ, ഇഷ്ടങ്ങൾക്കോ അനുസരിച്ച് അല്ലാഹുﷻ ആരാധിക്കപ്പെടാവതല്ല.

റസൂലുല്ലാഹിﷺ പറഞ്ഞു:

“ഒരാൾ ഒരു പ്രവൃത്തി ചെയ്തു; അതിന് നമ്മുടെ കൽപ്പനയില്ലെങ്കിൽ അത് തള്ളപ്പെടേണ്ടതാണ്”¹

ഇമാം ഹസനൂൽ ബസ്രിഃ പറഞ്ഞു: “പ്രവൃത്തിപദത്തിലുണ്ടെങ്കിലേ പറയുന്നവാക്കുകൾ ശരിയാകൂ, പറയുന്ന വാക്കുകളും ചെയ്യുന്ന പ്രവർത്തികളും നിയന്ത്രണമില്ലെങ്കിലേ ശരിയാകൂ, ക്വൽബിലെ നിയന്ത്രണം പറയുന്ന വാക്കുകളും ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തികളും സുന്നത്തിന് (നബിചര്യ)ക്ക് അനുസരിച്ച് ആയെങ്കിലേ ശരിയാകൂ.”²

¹ മുസ്ലിം 1718

² ഇമാം ലാലിക്കാഇ ശറഹു ഉസൂലിഇഅ്തികാദി അഹ്ലിസ്സുന്ന 1:57

ഇമാം ഇബ്നു റജബ് رحمته പറഞ്ഞു: "ഏതൊരു പ്രവൃത്തിയും അതിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രീതി കാംക്ഷിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ആ പ്രവൃത്തി ചെയ്തവന് അതിൽ യാതൊരു കൂലിയുമില്ല, എന്നത് പോലെ തന്നെ യാതൊരു പ്രവൃത്തിയും അല്ലാഹു ﷻയുടേയും റസൂൽ ﷺയുടേയും കൽപ്പനയില്ലാത്തതാണ് എങ്കിൽ പ്രസ്തുത പ്രവർത്തനം അത് ചെയ്തവനിലേക്ക് തള്ളപ്പെടുന്നതാണ്. അല്ലാഹു ﷻയും റസൂൽ ﷺയും കൽപ്പന നൽകാത്ത ഒരു കാര്യം ദീനിൽ ആരൊക്കെ പുതുതായി നിർമ്മിക്കുന്നുവോ അവന് ദീനിൽ ഒരു സ്ഥാനവുമില്ല." ³

രണ്ട്- ഇസ്‌ലാമിന്റെ രണ്ട് അടിസ്ഥാനങ്ങളിലൊന്നത്ര ഇത്തിബാഅ്.

ആരാധനയിൽ അല്ലാഹു ﷻയെ ഏകനാക്കുക, ഇഖ്‌ലാസുണ്ടാകുക എന്നിവയത്രെ അടിമയുടെ അല്ലാഹുവിലുള്ള വിശ്വാസത്തിന്റെ തനിമയും **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** എന്ന ശഹാദത്ത് കലിമയുടെ യാഥാർത്ഥ്യവും. ഇത്തിബാഇം പ്രവാചകൻ ﷺയെ മാതൃകയാക്കലുമാണ് ഒരു അടിമയുടെ വിശ്വാസത്തിന്റെ തനിമയും **مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ** എന്ന കലിമത്തിന്റെ യാഥാർത്ഥ്യവും.

ഈ രണ്ട് അടിസ്ഥാനങ്ങൾ അഥവാ ഇഖ്‌ലാസും ഇത്തിബാഇം അന്വർത്ഥമാക്കി ദൃഢീകരിക്കുകയും, അവ രണ്ടും താൽപര്യപ്പെടുന്ന കാര്യങ്ങൾ പ്രാവർത്തികമാക്കുകയും ചെയ്താലല്ലാതെ ഒരു അടിമയുടേയും ഇസ്‌ലാം സാക്ഷാൽകൃതമാകുകയില്ല, അവനിൽ നിന്ന് യാതൊരു വാക്കോ പ്രവൃത്തിയോ വിശ്വാസമോ സ്വീകരിക്കപ്പെടുകയുമില്ല. അല്ലാഹു ﷻ പറയുന്നു :

فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ - أَحَدًا

"...അതിനാൽ വല്ലവനും തന്റെ രക്ഷിതാവുമായി കണ്ടു മുട്ടണമെന്ന് ആഗ്രഹിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അവൻ സൽകർമ്മം പ്രവർത്തിക്കുകയും, തന്റെ രക്ഷിതാവിനുള്ള ആരാധനയിൽ യാതൊന്നിനേയും പങ്കുചേർക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്തുകൊള്ളട്ടെ" (വി.കു. 18:110)

സൈഖുൽ ഇസ്‌ലാം ഇബ്നു തൈമിയ്യ رحمته പറയുന്നു: "മൊത്തത്തിൽ നമുക്കൊപ്പം രണ്ട് മഹത്തായ അസ്വ്ലുകളുണ്ട്. ഒന്ന്: നാം അല്ലാഹുവിനെ മാത്രമേ ആരാധിക്കൂ... രണ്ട്: നാം അല്ലാഹു മതമാക്കിയതുകൊണ്ടേ അല്ലാഹുവിനെ ആരാധിക്കൂ... ഒരിക്കലും നാം അവനെ ബിദ്ഇയ്യായ ആരാധനകൾ കൊണ്ട് ആരാധിക്കുകയില്ല. ഈ രണ്ട് അടിസ്ഥാനങ്ങളാണ്, **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ** എന്ന സത്യസാക്ഷ്യത്തിന്റെ സാക്ഷാൽകാരം." ⁴

ഇമാം ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം رحمته പറയുന്നു: " ഒരു അടിമ

إِيَّاكَ نَعْبُدُ

³ ഇമാം ഇബ്നു റജബ്, ജാമിയുൽ ഉലൂമി വൽ ഹികം 1 :176

⁴ സൈഖുൽ ഇസ്‌ലാം, മജ്മൂഅ് ഫതാവ 1:333-334

എന്ന വചനത്തെ അന്വർത്ഥമാക്കിയവനാകുകയില്ല; മഹത്തായ രണ്ട് അടിസ്ഥാനങ്ങൾ കൊണ്ടല്ലാതെ. ഒന്ന്: മുത്താബഅത്തൂർറസൂൽ അഥവാ റസൂൽﷺയെ അനുധാവനം ചെയ്യൽ” രണ്ട്: ആരാധനോടുള്ള ഇഖ്ലാസ് അഥവാ ആത്മാർത്ഥത.⁵ ഇബ്നു അബിഇസ്സീൽ ഹനഫിഃ പറയുന്നു: “അവ രണ്ട് തൗഹീദുകളാണ്. അവ രണ്ടും സാക്ഷാൽകൃതമായാലേ ഒരു അടിമക്ക് റബ്ബിന്റെ ശിക്ഷയിൽനിന്ന് മോചനമുള്ളൂ. ഒന്ന്: തൗഹീദുൽമൂർസിൽ അഥവാ അല്ലാഹുവിന് ആരാധന നിഷ്കളങ്കമാക്കുക) രണ്ട്: തൗഹീദു മുതാബഅത്തിർ റസൂൽ അഥവാ ഇത്തിബാഅ് റസൂലുല്ലാഹിﷺക്ക് മാത്രമാക്കുക. “⁶

മുസ്- ഇത്തിബാഇലൂടെയാണ് സ്വർഗ്ഗ പ്രവേശനം.

നബിﷺയെ അനുധാവനം ചെയ്യൽ സ്വർഗ്ഗപ്രവേശനത്തിനുള്ള കാരണമാണെന്ന് നബിﷺ വിളിച്ചറിയിക്കുന്നു.

: :

“എന്റെ ഉമ്മത്തികളെല്ലാവരും സ്വർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കും; വിസമ്മതിച്ചവരൊഴികെ. അവർ ചോദിച്ചു: അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലേ, ആരാണ് വിസമ്മതിച്ചവർ. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ആർ എന്നെ അനുസരിച്ചുവോ അവൻ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. ആർ എന്നെ ധിക്കരിച്ചുവോ അവൻ വിസമ്മതിച്ചു.”⁷

ഇബ്നു അബ്ബാസ്ഃ വിശുദ്ധ ക്വർആനിലെ

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ

“ചില മുഖങ്ങൾ വെളുക്കുകയും, ചില മുഖങ്ങൾ കറുക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു ദിവസത്തിൽ” (വി.കു. 3:106) എന്ന ആയത്തിനെ വ്യാഖ്യാനിച്ചു പറയുന്നു:

“എന്നാൽ മുഖം വെളുത്ത് പ്രഭമുറ്റിയവർ, അവർ അഹ്ലുസുന്നത്തി വൽ ജമാഅത്തും അറിവുള്ളവരുമാണ്. എന്നാൽ മുഖം കറുത്തിരുണ്ടവർ അവർ ബിദ്അത്തിന്റേയും വഴികേടിന്റേയും ആളുകളാണ്”⁸

⁵ ഇമാം ഇബ്നുൽ ക്വയ്യിം, മദാരിജുസ്സാലികിൻ 1:104
⁶ ശറഹുത്തഹ്റാവിയ്യ 1:228
⁷ ബുഖാരി: 7280
⁸ ലാലികാഇ, ശറഹു ഉസൂലി ഇഅ്തിഖാദി അഹ്ലിസുന്ന1:71

ഇമാം സുഹ്രി رحمة الله عليه പറഞ്ഞു: "സുന്നത്ത് മുറുകെ പിടിക്കൽ വിജയമാണ്"⁹

നാല്- അല്ലാഹുവോടുള്ള സ്നേഹത്തിന്റെ തെളിവാണ് ഇത്തിബാഅ്.

അല്ലാഹു ﷻ പറയുന്നു:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“(നബിയേ,) പറയുക: നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെ സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ എന്നെ നിങ്ങൾ പിന്തുടരുക. എങ്കിൽ അല്ലാഹു നിങ്ങളെ സ്നേഹിക്കുകയും നിങ്ങളുടെ പാപങ്ങൾ പൊറുത്തു തരികയും ചെയ്യുന്നതാണ്. അല്ലാഹു ഏറെ പൊറുക്കുന്നവനും കരുണാനിധിയുമത്രെ.” (വി. ക്യാ. 3:31)

ശൈഖുൽ ഇസ്ലാം ഇബ്നു തൈമിയ്യ رحمة الله عليه പറയുന്നു:“ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധയൂന്നൽ അനിവാര്യമായ സംഗതികളിൽ പെട്ടതത്രെ വിശുദ്ധ ക്വർആനിലെ ഈ വാക്യം:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ

“(നബിയേ,) പറയുക: നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെ സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ എന്നെ നിങ്ങൾ പിന്തുടരുക. എങ്കിൽ അല്ലാഹു നിങ്ങളെ സ്നേഹിക്കുകയും.....” (വി. ക്യാ. 3:31)

സലഫുകളിൽ ഒരു വിഭാഗം പറഞ്ഞു: ഒരു വിഭാഗം ആളുകൾ റസൂൽ ﷺയുടെ കാലത്ത്, അവർ അല്ലാഹുവെ സ്നേഹിക്കുന്നുവെന്ന് ജൽപ്പിച്ചു. അപ്പോഴാണ് അല്ലാഹു വിശുദ്ധ ക്വർആനിൽ ഈ വചനമിറക്കിയത്” അതോടെ തന്നോടുള്ള സ്നേഹം പ്രവാചകൻ ﷺയെ (ഇത്തിബാഅ് ചെയ്യൽ) അനുഗമിക്കൽ നിർബന്ധമാക്കുന്നുവെന്നും റസൂൽ ﷺയെ ഇത്തിബാഅ് ചെയ്യൽ അടിമയോടുള്ള അല്ലാഹുവിന്റെ സ്നേഹം അനിവാര്യമാക്കുന്നുവെന്നും അല്ലാഹു വ്യക്തമാക്കി. പ്രസ്തുത സ്നേഹത്തിലൂടെ അല്ലാഹു, തന്നെ സ്നേഹിക്കുന്നുവെന്ന് വിന്യസിക്കുന്ന ആളുകളെ പരീക്ഷിക്കുകയാണ്. കാരണം ഈ വിഷയത്തിൽ ജൽപ്പനങ്ങളും അസ്പഷ്ടതകളും കൂടുതലാണ്.”¹⁰

ഇമാം ഇബ്നു കമീർ رحمة الله عليه പറയുന്നു: "ഈ വിശുദ്ധ വചനം, മുഹമ്മദ് നബി ﷺയുടെ മാർഗ്ഗത്തിൽ നിലയുറപ്പിക്കാതെ അല്ലാഹുവെ സ്നേഹിക്കുന്നുവെന്ന് ജൽപ്പിക്കുന്ന എല്ലാ വർക്കുമെതിരിൽ വിധി തീർപ്പാക്കുന്നു. അവൻ ജൽപ്പിക്കുന്ന പ്രസ്തുത വിഷയത്തിൽ അവൻ വ്യാജനാണ് എന്നതാണത്രെ പ്രസ്തുത വിധിതീർപ്പ്; അവൻ മുഹമ്മദ് നബി ﷺയുടെ ശരീ അത്ത് പിൻപറ്റുകയും തന്റെ മുഴുവാക്കിലും പ്രവൃത്തിയിലും മുഹമ്മദ് നബി ﷺയുടെ ചര്യ പിൻപറ്റുകയും ചെയ്യുന്നതു വരെ." ¹¹

⁹ ലാലികാഇ, ശറഹു ഉസൂലി ഇഅ്തിഖാദി അഹ്ലി സുന്ന1:56
¹⁰ ഇബ്നു തൈമിയ്യ, മജ്മൂഅ് ഫതാവ 10: 81
¹¹ ഇബ്നു കമീർ, തഫ്സീറുൽ ഖുർആനിൽ അദീം 1:358

ഇമാം ഇബ്നുഖയ്യിം റഹ്മെ പറയുന്നു :

يُحِبُّكُمْ اللهُ

“.....അല്ലാഹു നിങ്ങളെ ഇഷ്ടപ്പെടും...” എന്ന പ്രസ്തുത വചനം അല്ലാഹുവിന്റെ സ്നേഹം ലഭിക്കാനുള്ള മാർഗ്ഗത്തിലേക്കും ആ മാർഗ്ഗം സ്വീകരിച്ചാലുള്ള ഫലത്തിലേക്കും സൂചന നൽകുന്നു. ഇത്തിബാഉർറസൂൽ (റസൂൽ സലാലൈഹി അനുയാവനം ചെയ്തത്) എന്നതാണ് പ്രസ്തുത മാർഗ്ഗം, റസൂൽ സലാലൈഹി നിയോഗിച്ച അല്ലാഹുവിന്റെ സ്നേഹം ലഭിക്കലാണ് മാർഗ്ഗം സ്വീകരിച്ചാലുള്ള ഫലം. ഇത്തിബാഅ് ഉണ്ടാകാത്തതിനേക്കാളും കാര്യം നിങ്ങളുടെ സ്നേഹം അല്ലാഹുവിന് ഇല്ല, അല്ലാഹുവിന്റെ സ്നേഹം നിങ്ങൾക്ക് നിഷേധിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യും”¹² ഇബ്നുഖയ്യിം റഹ്മെ തുടരുന്നു: “അല്ലാഹുവിനെ സ്നേഹിക്കൽ സ്ഥിരപ്പെടുമ്പോൾ, റസൂൽ സലാലൈഹി പ്രവൃത്തികളിലും വാക്കുകളിലും സ്വഭാവഗുണങ്ങളിലും പിൻപറ്റുമ്പോൾ മാത്രമാണ്. ഈ ഇത്തിബാഇനെ അനുസരിച്ചാണ് പ്രസ്തുത സ്നേഹം സ്ഥിരപ്പെടുകയും ശക്തിപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നത്. ഇത്തിബാഇന്റെ കുറവനുസരിച്ച് സ്നേഹത്തിന്റേയും കുറവുണ്ടാകും”¹³

അബ്- പ്രവാചകസ്നേഹം സാധ്യമാകാനുള്ള യഥാർത്ഥ മാർഗ്ഗമത്രെ ഇത്തിബാഅ്.

പ്രവാചകൻ സലാലൈഹി സ്നേഹിക്കൽ അടിമകളുടെമേൽ അല്ലാഹു നിർബന്ധമാക്കി. പ്രസ്തുത സ്നേഹത്തെ സ്വന്തത്തേയും സമ്പത്തിനേയും മക്കളേയും മാതാപിതാക്കളേയും മുഴുവൻ ജനങ്ങളേയും സ്നേഹിക്കുന്നതിനേക്കാൾ മുന്തിപ്പിക്കണമെന്നും അവൻ നിർബന്ധമാക്കി. നബി സലാലൈഹി പറഞ്ഞു:

“നിങ്ങൾ ആരും തന്നെ; തന്റെ മാതാപിതാക്കളെക്കൊണ്ടും മക്കളെക്കൊണ്ടും മുഴുവൻ ജനങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഞാൻ അവനിലേക്ക് ഏറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെടുന്നവനാകുന്നതുവരെ വിശ്വാസിയാവുകയില്ല.”¹⁴

ഒരിക്കൽ ഉമർ റഹ്മെ പ്രവാചകൻ സലാലൈഹി യോട് പറഞ്ഞു:

“അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലേ, എന്നെക്കഴിഞ്ഞാൽ എല്ലാത്തിനേക്കാളും എന്നിലേക്കിഷ്ടപ്പെട്ടത് താങ്കളാണ്.”

¹² ഇമാം ഇബ്നുൽ കയ്യിം, മദാരിജുസ്സാലികിൻ 3:22
¹³ ഇമാം ഇബ്നുൽ കയ്യിം, മദാരിജുസ്സാലികിൻ 3:37
¹⁴ ബുഖാരി:15

അപ്പോൾ പ്രവാചകൻ ﷺ അരുളി:

“അല്ല, അല്ലാഹുവാണെ, നിങ്ങളേക്കാളും ഞാൻ താങ്കൾക്കിഷ്ടപ്പെട്ടവനാകുന്നതുവരെ.”
ഉടൻ ഉമർ ഷഹ്റിയ്യൂഖ് പറഞ്ഞു :

ﷺ "

“നിശ്ചയം ഇപ്പോൾ അല്ലാഹുവാനേ, താങ്കളാണ് എന്നിലേക്ക് എന്നെക്കാൾ ഇഷ്ടപ്പെട്ടത്.
പ്രവാചകൻ പ്രതിവചിച്ചു: ഇപ്പോഴാണ് ഉമറേ, നിങ്ങളുടെ ഈമാൻ പൂർണ്ണമായത്”¹⁵

നബി ﷺയോടുള്ള ആ സ്നേഹം സാധ്യമാകാനും അത് സാക്ഷാൽകൃതമാകാനും യാതൊരു വഴിയുമില്ല; പ്രവാചകൻ ﷺയെ അനുധാവനം ചെയ്യുകയും അതിൽ പൂർണ്ണത വരിക്കാൻ ഉത്ഘോഷമായി ഇച്ഛിക്കുകയുമല്ലാതെ. ഈ ആശയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഇമാം ഖത്ത്യാബി പറയുന്നു: **حُبُّ الطَّبَعِ** (സ്വാഭാവികമായി മനുഷ്യനിൽ ഊട്ടപ്പെട്ട സ്നേഹം) അല്ല ഇവിടെ ഉദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നത്. പ്രത്യേക **حُبُّ الْخِيَارِ** (തെരഞ്ഞെടുക്കാൻ സ്വാതന്ത്ര്യമുള്ള സ്നേഹം) ആണ് ഉദ്ദേശം. കാരണം മനുഷ്യന് സ്വന്തത്തോടുള്ള സ്നേഹം സ്വാഭാവികമാണ്; അവന്റെ പ്രകൃതിയിൽ ഊട്ടപ്പെട്ടതുമാണ്. അതു മാറ്റാൻ യാതൊരു വഴിയുമില്ല. അപ്പോൾ പ്രവാചകൻ സ്നേഹത്തിന്റെ അർത്ഥം "എന്നോടുള്ള സ്നേഹത്തിൽ നി സത്യസന്ധനാകുകയില്ല, എന്നിങ്ങനെയുള്ള അനുസരണത്തിൽ നി നിന്നെ തന്നെ സംഹരിക്കുന്നതുവരെ. നിന്റെ ഇച്ഛയേക്കാൾ എന്റെ പ്രീതിക്ക് നി പ്രാമുഖ്യം കൽപ്പിക്കുന്നതുവരെയും; അതിന് നി നിന്നെതന്നെ കുരുതി കൊടുക്കേണ്ടിവന്നാലും." ¹⁶

ആറ്- റസൂൽ ﷺയെ അനുസരിക്കാനുള്ള റബ്ബിന്റെ കൽപ്പനകൾ നിർവ്വഹിക്കാനും അതിഭീഷണമായ താക്കീതുകളിൽനിന്ന് വിട്ട് നിൽക്കാനുമുള്ള മാർഗ്ഗമാണ് ഇത്തിബാഅ്.

അല്ലാഹു ﷻ ധാരാളം വചനങ്ങളിൽ തന്റെ അടിമകളോട് നബി ﷺയെ അനുസരിക്കണമെന്ന് കൽപ്പിച്ചു. അല്ലാഹു ﷻ പറയുന്നു :

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ

“സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെ അനുസരിക്കുക. (അല്ലാഹുവിന്റെ) ദൂതനെയും അനുസരിക്കുക...” (വി.ക്വ.4:59)

¹⁵ ബുഖാരി: 6632

¹⁶ ശറഹുമുസ്ലിം 2:15

റസൂൽ ﷺ യോട് അനുസരണക്കേട് കാണിക്കുന്നവർക്ക് അതിഭിഷണമാംവിധം താക്കീത് നൽകി അല്ലാഹു ﷻ പറഞ്ഞു:

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

“പറയുക: നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെയും റസൂലിനേയും അനുസരിക്കുവിൻ. ഇനി അവർ പിന്തിരിഞ്ഞുകൊള്ളുന്നപക്ഷം അല്ലാഹു സത്യനിഷേധികളെ സ്നേഹിക്കുന്നതല്ല; തിർച്ച.” (വി.കു. 3:32)

വീണ്ടും അല്ലാഹു പറയുന്നു:

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا تَحْيِيكُمْ ۗ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَحُولٌ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ ۗ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تَحْشُرُونَ

“നിങ്ങൾ ജീവൻ നൽകുന്ന കാര്യത്തിലേക്ക് നിങ്ങളെ വിളിക്കുമ്പോൾ സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനും റസൂലിനും ഉത്തരം നൽകുക. മനുഷ്യനും അവന്റെ മനസ്സിനും ഇടയിൽ അല്ലാഹു മറയിടുന്നതാണ് എന്നും അവകളേക്ക് നിങ്ങൾ ഒരുമിച്ചു കൂട്ടപ്പെടുമെന്നും നിങ്ങൾ അറിഞ്ഞുകൊള്ളുക. ” (വി.കു. 8:24)

റസൂൽ ﷺ യെ ഇത്തിബാഅ് ചെയ്യുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതൃക ഉൾക്കൊള്ളുകയുമല്ലാതെ, റസൂൽ ﷺ ക്ക് ഉത്തരം ചെയ്യാനും റസൂൽ ﷺ യെ അനുസരിക്കാനുള്ള കൽപ്പനകൾ ഉൾക്കൊള്ളാനും റസൂൽ ﷺ യെ ധിക്കരിച്ചാലുണ്ടാകുന്ന ഇഹത്തിലേയും പരത്തിലേയും ശക്തമായ മുന്നറിയിപ്പുകളിൽ നിന്ന് വിട്ടുനിൽക്കാനും യാതൊരു മാർഗ്ഗവുമില്ല.

ഏഴ്- ഇത്തിബാഅ് സത്യവിശ്വാസികളുടെ അനുപേക്ഷണീയ ഗുണമാണ്.

പ്രസ്തുത ഗുണം സത്യവിശ്വാസികൾക്കുണ്ടാകുമെന്നറിയിച്ച് അല്ലാഹു ﷻ പറയുന്നു:

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَن يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۗ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ ۗ وَخَشِيَ اللَّهَ ۗ وَيَتَّقْهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ

“തങ്ങൾക്കിടയിൽ (റസൂൽ) തിർപ്പ് കൽപിക്കുന്നതിനായി അല്ലാഹുവിലേക്കും റസൂലിലേക്കും വിളിക്കപ്പെട്ടാൽ സത്യവിശ്വാസികളുടെ വാക്ക്, ‘ഞങ്ങൾ കേൾക്കുകയും അനുസരിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു’ എന്ന് പറയുകമാത്രമായിരിക്കും. അവർ തന്നെയാണ് വിജയികൾ. അല്ലാഹുവേയും റസൂലിനേയും അനുസരിക്കുകയും, അല്ലാഹുവെ ഭയപ്പെടുകയും അവനോട് സൂക്ഷ്മത പുലർത്തുകയും ചെയ്യുന്നവരാകട്ടെ അവർ തന്നെയാണ് വിജയികൾ. ” (വി.കു. 24: 51, 52)

റസൂൽﷺയെ അനുസരിക്കുന്നതിനോട് വിമുഖത കാണിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിധിയിൽ തൃപ്തിപ്പെടാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരിൽ ഈമാനിനെതന്നെ നിഷേധിക്കുകയാണ് അല്ലാഹു ഇവിടെ.

ഇനിയും അല്ലാഹുﷻ പറയുന്നു:

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

“ഇല്ല, നിന്റെ രക്ഷിതാവിനെത്തന്നെയാണു സത്യം; അവർക്കിടയിൽ ഭിന്നതയുണ്ടായ കാര്യത്തിൽ അവർ നിന്നെ വിധികർത്താവാക്കുകയും, നീ വിധി കൽപ്പിച്ചതിനെപ്പറ്റി പിന്നീടവരുടെ മനസ്സുകളിൽ ഒരു വിഷമവും തോന്നാതിരിക്കുകയും, അത് പൂർണ്ണമായി സമ്മതിച്ച് അനുസരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതുവരെ അവർ വിശ്വാസിയായവുകളല്ല.”

എട്ട്- ഇത്തിബാഅ് തക്വയുടെ അടയാളമാണ്.

നബിﷺയെ ഇത്തിബാഅയ്തുൽ ഹുദയത്തിൽ തക്വയുണ്ട് എന്നതിന്റേയും വിശ്വാസം ബലവത്താണെന്നതിന്റേയും തെളിവും ലക്ഷണവുമാണ്. അല്ലാഹുﷻ പറഞ്ഞു:

ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعِظِمِ شَعِيرَةَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِن تَقْوَى الْقُلُوبِ

“അത് (നിങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കുക.) വല്ലവനും അല്ലാഹുവിന്റെ മതചിഹ്നങ്ങളെ ആദരിക്കുന്ന പക്ഷം തീർച്ചയായും ഹുദയങ്ങളിലെ ധർമ്മനിഷ്ഠയിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്നതത്രെ.” (വി.കൃ. 22:32)

അല്ലാഹുവിന്റെ ചിഹ്നങ്ങൾ, അവന്റെ കൽപ്പനകളും അവന്റെ ദിനിൽ സ്ഥിരപ്പെട്ട പ്രതീകങ്ങളുമാണ്. അവയിൽ ഏറ്റവും പ്രകടവും ഉന്നതവുമായത് നബിﷺയോടുള്ള അനുസരണവും ദിനിലുള്ള അനുധാവനവുമാണ്.¹⁷

¹⁷ ഇബ്നു കഥീർ, തഹ്സീറുൽ ഖുർആനിൽ അദീം 3:219- ഉം തഹ്സീറുസ്സഅദി 5:291- ഉം നോക്കുക.
8 | www.salafivoice.com